

Molt Hble. Sr. José Montilla i Aguilera

President de la Generalitat de Catalunya
Pl. de Sant Jaume, 4 (Palau de la Generalitat)
08002 Barcelona
gbpresident.presidencia@gencat.net

Molt Honorable President de la Generalitat de Catalunya,

Us escrivim des de la **Plataforma per la Llengua**, una institució civil avalada per la feina feta durant més de 10 anys i pel reconeixement i suport de diversos intel·lectuals i personalitats de la societat catalana. La nostra organització aplega tota una sèrie d'entitats i persones amb l'objectiu comú de treballar per a la normalització de la llengua catalana. Entre les seves activitats hi ha l'elaboració d'estudis sociolingüístics i un constant seguiment sobre la situació del català, en col·laboració amb altres entitats, fundacions i organismes públics.

Ens plau de posar-nos amb contacte amb vós per tal d'expressar-vos un seguit d'inquietuds que trobem prou rellevants i significatives i que es refereixen a les garanties i als drets dels ciutadans catalans i, així mateix, a l'acompliment de la legislació vigent en matèria de llengua per part del govern català (a hores d'ara encara amb forts dèficits en alguns aspectes importants). Concretament voldríem centrar-nos en l'ús del català en les informacions al consumidor en els productes distribuïts en l'àmbit territorial català i, de manera més específica, en l'etiquetatge de productes.

Agraint-vos que tingueu en compte les nostres demandes tot seguit passem a exposar-les esperant una resposta positiva per part del Govern, a la vegada que us demanem de poder mantenir una reunió amb vós per parlar de tot plegat,

Context legal de situació del català

El procés de recuperació democràtica i de les institucions bàsiques abolides per l'anterior règim franquista va significar un avanç cabdal per tal que des de Catalunya, mitjançant el Parlament i el Govern de la Generalitat, es pogués administrar i legislar sobre moltes de les qüestions que afecten directament al ciutadà (una darrera prova d'això són els avenços aprovats en el darrer Estatut de Catalunya). Dins d'aquest gruix hi ha la legislació que afecta els drets bàsics dels ciutadans pel que fa a la llengua catalana, per bé que, com és ben sabut, encara no hi ha una igualtat a nivell d'Estat espanyol pel que fa al tractament legal de totes les llengües que en són pròpies tot i la notable importància a nivell de parlants.

Malgrat el llarg període viscut de democràcia, en termes legals la situació de la llengua catalana continua essent encara un excepció a nivell mundial. Dins el context de la Unió Europea i dels països democràtics desenvolupats no hi ha al món una llengua parlada per tantes persones i ensems tan desprotegida. El català és en termes de reconeixement legal a la cua de la resta de llengües comparables (en nombre de parlants, vitalitat lingüística, coneixements d'una segona llengua...). **Un exemple ben emblemàtic és que l'Estat espanyol és encara l'únic dins dels països de tradició democràtica i de manera especial dins de la Unió Europea amb una llengua pròpia parlada per tants milions de persones que no és reconeguda oficial a tot l'Estat.** No existeix cap altre cas en el món democràtic desenvolupat.

La legislació lingüística en etiquetatge i la competència de la Generalitat de Catalunya

Aquesta mateixa excepcionalitat es repeteix en molts d'altres aspectes de la vida quotidiana. Pel que fa a l'etiquetatge de productes, cal recordar que l'única llengua obligatòria en les dades bàsiques dels productes distribuïts a Catalunya és el castellà (exceptuant els productes artesanals o amb alguna denominació catalana d'origen i de qualitat). La imposició única del castellà ve donada per múltiples lleis d'àmbit estatal (per exemple, pel que fa a l'alimentació, el Reial Decret 1334/1999, de 31 de juliol, que aprova la norma general d'etiquetatge, presentació i publicitat dels productes alimentaris). Cal recordar que dins la Unió Europea no hi ha cap llengua tant parlada com el català que no sigui obligatòria en l'etiquetatge de productes. Fins i tot minories com la tirolesa a Itàlia tenen garantit l'etiquetatge en alemany de productes per llei, inclosos els farmacèutics.

Tanmateix, més enllà de fer palesa aquesta excepcionalitat, i dels molts dèficits existents en d'altres camps, voldríem insistir que precisament en l'etiquetatge el Govern català en té plenes competències, i que la potestat per normalitzar el català i els drets dels ciutadans respecte a la resta d'europaus recau en la voluntat de l'administració catalana. Cal remarcar que fins i tot el Tribunal Constitucional s'ha decantat per reconèixer aquesta competència, com és ben patent en la Sentència 147/1996, de 19 de setembre de 1996 (suplement del BOE núm. 254, de 21 d'octubre), on permetia a les Comunitats Autònomes, i per tant al Govern de la Generalitat, establir la necessitat que els productes estiguessin etiquetats en la seva llengua pròpia. El Govern català no ha fet ús d'aquesta competència relegant la llengua catalana a un caràcter excepcional en l'àmbit legal. Però la gravetat de la qüestió és que des de fa com a mínim 12 anys el Govern català està obligat a exercir aquesta competència seguint els preceptes dictats per la mateixa Llei. És el mateix govern de la Generalitat qui incompleix la legislació vigent en matèria d'ús de la llengua catalana en aquest àmbit. Per bé que en d'altres àmbits aquest govern s'ha proposat ésser molt estricte en l'acompliment de la Llei, pel que fa a la legislació que afecta el català, i en

concret l'etiquetatge, la llei és sistemàticament incomplerta pel mateix govern, mostrant una manca de seriositat poc usual en un tema que considerem bàsic.

És amb aquest objectiu que voldríem si més no fixar-nos en alguns dels punts més emblemàtics on el govern català, tot i estar obligat per la Llei, actua en contra d'aquesta:

1) El govern no ha donat compliment a l'article 26 de l'Estatut del Consumidor per tal que es respecti el dret del consumidor de rebre les informacions dels productes en català, tot i que està obligat des de fa més de 12 anys per les mateixes disposicions transitòries de la Llei.

La Llei 3/1993 de l'Estatut del Consumidor de 5 de març reconeix el dret dels consumidors de rebre l'etiquetatge en català, concretament en l'article 26 del Capítol IV sobre Drets lingüístics dels consumidors, on es diu que:

"els consumidors tenen dret a rebre en català les informacions pertinents per al consum i l'ús dels béns, els productes i els serveis, i especialment les dades obligatòries relacionades directament amb la salvaguarda de llur salut i seguretat".

En la Disposició Transitòria primera també s'exposa que:

"l'Administració de la Generalitat, les corporacions locals i les entitats autònomes, les empreses i les altres entitats i institucions que en depenen han de donar compliment al que estableix l'article 26 en el termini d'un any de l'entrada en vigor de la Llei. Aquest termini també s'aplica a les empreses que, sota qualsevol fórmula administrativa de gestió indirecta, presten serveis públics que són competència de la Generalitat o de l'Administració local".

És ben clar que el dret de rebre, per exemple, les instruccions d'un producte o com a mínim les dades obligatòries en l'etiquetatge d'aquest està reconegut per l'Estatut del Consumidor. Tanmateix, el Govern català encara no n'ha donat compliment; és a dir, no ha passat a ésser un deure per part de les empreses que distribueixen llurs productes a Catalunya, tot i que els límits per donar compliment d'aquest dret s'haurien d'haver produït com a molt tard l'any 1995. Fa més de 12 anys, doncs, que els consumidors catalans haurien de tenir garantit aquest dret. És en aquest sentit que el 2001 el Parlament de Catalunya va aprovar la Moció 98/VI (BOPC del 18 de juny del 2001), on en l'apartat 2.d s'especificava que durant l'any 2001 s'elaboraria un programa específic de desplegament de l'article 34 de la Llei 1/1998 de Política lingüística i de l'article 26 de la Llei 3/1993 de l'Estatut del consumidor, amb l'objectiu de fomentar l'ús del català en l'etiquetatge de productes i l'edició de catàlegs, manuals i altres materials informatius destinats als consumidors. Malgrat això, encara no s'han aplicat tampoc els compromisos fixats per la moció tot i que el termini era dins el període de l'any 2001. Cal recordar que altres comunitats autònomes sí que han fixat aquesta obligació,

donant compliment directe als drets del consumidor. Aquest és el cas per exemple de la Llei 11/1998 de 9 de juliol, de Protecció dels Consumidors i Usuaris de la Comunitat de Madrid, on en l'article 3 s'obliga a etiquetar com a mínim en castellà.

La situació és força greu. Un govern seriós no pot actuar al marge de la Llei. Cal donar compliment als drets del consumidor i equiparar en aquest aspecte la llei catalana a les normatives ja expressades per altres comunitats autònomes, a la vegada que el català ha de tenir la mateixa situació legal, com a mínim, que l'altra llengua cooficial a Catalunya, el castellà.

2) El govern de la Generalitat no fa complir i ni sanciona les empreses que distribueixen productes de denominació d'origen i qualitat fora de la llei, i per tant no etiquetats en català; fins al punt de no tramitar les reclamacions oficials que els consumidors han realitzat i no sancionant als consells reguladors que han donat el vist-i-plau a la comercialització de productes en contra de la llei i del propi reglament.

Ara com ara, només una petita part dels productes catalans s'han d'etiquetar en català amb especificació concreta de sancions. La Llei 1/ 1998, de 7 de gener (DOGC 2553, del 9, i BOE 36 d'11 de febrer), de política lingüística en l'article 34.2 deixa ben clar que els productes catalans de denominació de qualitat i d'origen s'han d'etiquetar obligatòriament en català:

"CAPÍTOL V.- L'activitat socioeconòmica.

Article 34. La informació a les persones consumidores i usuàries.

2. Les dades obligatòries i les informacions voluntàries addicionals que figuren en l'etiquetatge de productes catalans que gaudeixen de denominació d'origen, de denominació comarcal o de denominació de qualitat i dels productes artesanals que es distribueixen en l'àmbit territorial de Catalunya, ha d'ésser necessàriament com a mínim en català.

En la disposició transitòria segona s'estableixen els terminis per acomplir la llei, de manera que al 2003, productes com els arrossos del Delta de l'Ebre, els vins i caves catalans o els productes amb segell ecològic CCPAE venuts a Catalunya haurien d'estar etiquetats amb totes les informacions de l'etiqueta com a mínim en català:

Disposicions transitòries.

Segona. L'adaptació empresarial

1. Les empreses i les entitats afectades per aquesta llei tenen un termini de dos anys per a adaptar-se al que disposen l'article 15 i les disposicions del capítol V. Aquest termini és de cinc anys per als empresaris i empresàries autònoms.

2. *En un termini de cinc anys o, si és superior, el que resulti de la data de caducitat, poden continuar en el mercat els productes i els serveis a què fa referència l'article 34 sense complir les normes lingüístiques relatives a l'etiquetatge.*

Les sancions estan establertes en diferents normatives que fan referència a les obligacions en matèria d'etiquetatge, com són per exemple la Llei 15/2002, de 29 de juny, d'ordenació vitivinícola, la Llei 14/2003, de 13 de juny, de qualitat agroalimentària, o així mateix la Llei 1/1990, del 8 de gener, sobre la disciplina del mercat i de defensa dels consumidors i dels usuaris. En aquest aspecte, doncs, la legislació preveu sancions en el cas que no s'etiqueti en català. A més, els reglaments de les Denominacions d'Origen són fins i tot més restrictius establint els controls per no permetre la comercialització d'aquells productes que no duen un etiquetatge d'acord amb les lleis concordants en matèria d'etiquetatge (com és l'article 34 de la Llei de política lingüística). En aquest cas l'administració catalana s'ha inhibit, no només d'aplicar la Llei, sinó d'interferir damunt els Consells Reguladors quan actuaven fora del propi reglament.

A desgrat que hem volgut centrar aquest escrit en l'etiquetatge de productes, som conscients que aquest no és pas l'únic àmbit on encara estan pendents el desenvolupament i l'acompliment de la llei. És per això que instem també al govern a tenir una política més activa en l'aplicació de les diferents disposicions legislatives.

Apel·lant a la responsabilitat, a la competència, a la seriositat, al compliment de la Llei i a l'equiparació del català a la resta de llengües comparables per tal que com a mínim en l'etiquetatge de productes no continuï essent l'excepció mundial en les democràcies consolidades, esperem que s'actui d'acord amb la legalitat i conseqüentment es puguin resoldre tots aquests dèficits i contradiccions el més aviat possible.

Molt cordialment,

Plataforma per la Llengua

Barcelona, 17 de maig del 2007

PS: Aquesta carta s'ha tramès tant per correu convencional com per correu electrònic (a l'adreça gbpresident.presidencia@gencat.net)